C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr.21rji-1477/2023

Judecătoria Soroca
Sediul Central
Judecător Tocaiuc Gh.

D E C I Z I E
ÎN NUMELE LEGII

17 ianuarie anul 2023 municipiul Bălţi

Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi
Avînd în componenţa sa :
Preşedintele şedinţei de judecată Rotaru Ala
Judecători Burdeniuc Ruslana, Pușca Dumitru

Judecînd în ordine de recurs, fără prezenţa părţilor, recursul declarat de Directorul adjunct al Penitenciarului nr.6 Soroca Porcescu Dumitru împotriva încheierii Judecătoriei Soroca Sediul Central din 09.11.2023, prin care s-a admis plîngerea condamnatului Popa Victor împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie;

Ţinînd cont de actele cauzei, Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi,

C O N S T A T Ă:

Prin sentinţa Judecătoriei Ungheni din 11.12.2020, modificată prin decizia Curţii de Apel Chişinău din 19.05.2021, Popa Victor a fost condamnat în baza art.151 al.(4), art.179 al.(1) Cod penal, în temeiul art.84 al.(1) Cod penal, la 7 ani 5 luni închisoare.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca Sediul Central din 18.08.2021, în temeiul art.473/4 al (4) CPP, termenul pedepsei a lui Popa Victor Gheorghe s-a redus cu 163 zile.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca Sediul Central din 02.06.2022, în temeiul art.473/4 al.(4) CPP, termenul pedepsei a lui Popa Victor s-a redus cu 56 zile.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca Sediul Central din 27.01.2023, în temeiul art.473/4 al.(4) CPP, termenul pedepsei a lui Popa Victor s-a redus cu 46 zile.

Începutul termenului - 11.12.2020. Sfîrşitul termenului - 25.06.2027.

Condamnatul Popa Victor se deţine în Penitenciarul nr.6 Soroca.

La data de 03.10.2023 condamnatul Popa Victor a depus în instanţa de judecată plîngere în condiţiile art.473/2 CPP RM împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

În motivarea plîngerii a indicat că s-a deţinut în Penitenciarul nr.6 Soroca în condiţii de detenţie precare, în celule supraaglomerate şi nu sunt respectate patru metri pătraţi pentru un condamnat. Are probleme de sănătate, însă medici calificaţi nu sunt.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca Sediul Central din 09.11.2023 s-a admis plîngerea

condamnatului Popa Victor împotriva administraţiei instituţiilor penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

S-a constatat faptul, că Popa Victor a fost deţinut în perioada 24.01.2023-07.11.2023 în Penitenciarul nr.6 Soroca, 290 (două sute nouăzeci) zile rotunjite, în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

În condiţiile art.473/4 al.(4) CPP, s-a reduce pedeapsa condamnatului Popa Victor cu 58 (cincizeci şi opt) zile, pentru perioada de 290 (două sute nouăzeci) zile, în care s-a aflat în detenţie, cu calcularea a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenţie.

Termenul pedepsei definitive de 7 (şapte) ani 5 (cinci) luni închisoare, stabilit lui Popa Victor prin sentinţa Judecătoriei Ungheni din 11.12.2020, modificată prin decizia Curţii de Apel Chişinău din 19.05.2021, s-a redus cu 58 (cincizeci şi opt) zile.

S-a obligat administraţia instituţiei penitenciare nr.6 Soroca, potrivit art.473/4 al.(3) CPP, să înlăture condiţiile precare de detenţie în termen de 15 zile, după expirarea căruia instituţia penitenciară informează instanţa de judecată despre executarea încheierii.

În termen împotriva încheierii în cauză a declarat recurs Directorul adjunct al Penitenciarului nr.6 Soroca Porcescu Dumitru, care indică că judecătorul a apreciat superficial probele prezentate de către reprezentantul instituţiei privind condiţiile de detenţie din instituţia penitenciară. Prin raportul prezentat şi anexele la acesta, au fost descrise cu lux de amănunte condiţiile care sunt asigurate lui Popa Victor pe parcursul deţinerii în instituţia respectivă, din care rezultă că au fost respectate standardele minime de întreţinere a acestuia, şi nicidecum nu pot fi apreciate condiţiile de detenţie ca inumane sau degradante. La caz, au fost argumentate toate chestiunile cu privire la: asigurarea condiţiilor materiale de detenţie sub aspectul amenajării şi dotării celulelor de detenţie, asigurarea iluminării şi ventilării, asigurarea cu obiecte de igienă şi menaj, acordarea posibilităţii aflării în afara celulei în perioada de la deşteptare până la stingere, acordarea asistenţei medicale necesare în condiţii de confidenţialitate şi asigurarea condiţiilor optime pentru exercitarea tuturor drepturilor prevăzute persoanelor aflate în detenţie. Totodată, la examinarea cauzei nu au fost apreciate probele sub forma de planşe fotografice prezentate. Or, prin intermediul acestora se demonstrează direct netemeinicia pretenţiilor invocate de Popa Victor cu privire la condiţiile în care se deţine. Materialele fotografice au fost prezentate anume în scopul de a demonstra aflarea numitului în condiţiile reale de detenţie, prin prezentarea probelor vizibile, în susţinerea argumentelor invocate în raport în această privinţă. Atrage atenţia asupra faptului că pe parcursul deţinerii in Penitenciarul nr.6 Soroca, Popa Victor nu a înaintat nici o plîngere către administraţia penitenciarului în care s-a deţinut, cu referire la neconformitatea condiţiilor de detenţie, la fel nu a înaintat astfel de cereri nici în instanţele naţionale (în ordine civilă) nici internaţionale. Condamnatul Popa Victor nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman şi/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiţii a executării detenţiei, iar completul de judecată, la evaluarea condiţiilor de detenţie, urmează să ţină cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum şi de perioada în care a fost deţinut în condiţiile contestate. Solicită admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Soroca Sediul Central din 09.11.2023.

Potrivit art.447 al.(1) CPP, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces, al.(2) stipulând, că instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei.

Procedura înştiinţării legale a participanţilor la proces în temeiul art.447 al.(1) art.447 al.(2) CPP RM a fost executată, cu explicarea participanţilor dreptului de a depune referinţă pe marginea recursului declarat.

La cauză referinţe de către participanţii la proces nu au fost depuse.

Verificînd argumentele invocate în recursul declarat în raport cu materialele cauzei prezentate instanţei, Colegiul penal ajunge la concluzia, că recursul declarat de Directorul adjunct al Penitenciarului nr.6 Soroca Porcescu Dumitru, urmează a fi admis, cu casarea încheierii şi dispunerea rejudecării cauzei în aceeaşi instanţă în alt complet de judecată.

La adoptarea soluţiei Colegiul penal indică dispoziţiile art.449 alin.(1) pct.2) lit.d) CPP, potrivit cărora, judecând recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: *...admite recursul, casând hotărârea, parţial sau integral, şi ia una din următoarele soluţii: ... dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanţa de recurs.*

În consolidarea soluţiei de admitere a recursului Colegiul reţine, că remediul naţional preventiv şi compensator a perioadei detenţiei în condiţii de penitenciar contrar prevederilor art.3 CEDO şi a jurisprudenţei CtEDO, a fost pus în aplicare la 01.01.2019 prin Legea nr. 272 din 29.11.2018 pentru modificarea şi completarea unor acte legislative, garantându-le condamnaţilor ce îşi execută pedeapsa în instituţiile penitenciare din ţară, reducerea termenului ei în conformitate cu legislaţia procesual penală în vigoare.

Urmare a adoptării cadrului legal intern, CtEDO a respins ca inadmisibile mai multe cerinţe formulate de condamnaţi referitor la despăgubiri pentru condiţiile precare de detenţie, reiterând în cauza Drăniceru vs RM din 12.02.2019 că având în vedere noul remediu preventiv şi compensatoriu pentru condiţiile inadecvate de detenţie, instituit în Republica Moldova în baza Legii nr.163 din 20 iulie 2017 (în vigoare din 1 ianuarie 2019) şi a Legii nr.272 pentru modificarea Codului de procedură penală, acesta în principiu ar putea remedia în mod adecvat încălcările Convenţiei provocate de anumite condiţii precare de detenţie. Cu toate acestea, Curtea subliniază că această concluzie nu va prejudicia în niciun fel o eventuală reexaminare, după caz, a chestiunii cu privire la eficienţa remediului respectiv în funcţie de deciziile pronunţate de către instanţele naţionale şi a executării lor efective, ea păstrându-şi competenţa de ultim control cu referire la plângerile formulate de către eventualii reclamanţi care vor epuiza căile de recurs interne disponibile.

De asemenea, Curtea a considerat că odată cu punerea în aplicare a legii nominalizate, remediul naţional intern *ar putea apriori a fi considerat efectiv pentru contestarea condiţiilor proaste de detenţie în Republica Moldova, fiind disponibil persoanelor condamnate sau plasate în arest preventiv, precum şi persoanelor eliberate din detenţie, cu condiţia respectării termenelor prevăzute de către noile prevederi interne şi cu referire la caracterul compensator al remediului.* În contextul dat, reclamantul trebuie să beneficieze de noul remediu, în vederea obţinerii la nivel naţional a recunoaşterii violării şi, după caz, a unei despăgubiri adecvate. Dacă el nu o va obţine la nivel naţional, va avea posibilitatea adresării la CtEDO cu o nouă cerere în termen de şase luni după epuizarea căilor ordinare de recurs intern, Curtea rezervându-şi posibilitatea examinării coerenţei dintre jurisprudenţa instanţelor naţionale cu propria sa jurisprudenţă, precum şi eficienţa remediului atât în teorie, cât şi în practică.

Colegiul constată că instanţa de fond la admiterea plângerii condamnatului Popa Victor prin verificarea raportului prezentat de către instituţia penitenciară a reţinut, că acestui nu i-ar fi fost respectate condiţiile de detenţie în Penitenciarul nr.6 Soroca în perioada de la 07.06.2021 pînă la 06.06.2023 fiind deţinut în sectorul nr.9, secţia nr.7, care are o suprafaţă de 44,22 m^2,

fiind deţinuţi 5 condamnaţi şi în perioada de la 06.06.2023 pînă la 07.11.2023 fiind deţinut în sectorul nr.9, secţia nr.4, care are o suprafaţă de 61,25 m^2 unde se mai deţineau 6 condamnaţi.

Astfel se atestă că de către administraţia penitenciarului au fost respectate garanţiilor acordate de Convenţie în cazul condamnatului Popa Victor, în privinţa cărui se constată că a fost asigurat spaţiul necesar de cel puţin 4 m^2.

La fel, alte încălcări instanţa nu a reţinut în cazul condamnatului Popa Victor, la general făcând trimitere la Raportul Comitetului pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante din 13.12.2018, care se referă la condiţiile de detenţie în Penitenciarul nr.6 Soroca, fără a face o analiză concretă a condiţiilor de detenţie în care pe perioada respectivă s-a deţinut Popa Victor pentru a acorda un răspuns ferm referitor la respectarea sau nerespectarea garanţiilor lui, acordate de art.3 CEDO şi dacă în privinţa lui au fost sau nu respectate prevederile pct.464 al Statutului executării pedepsei de către condamnat în ce priveşte spaţiu de cazare de cel puţin 4 m^2, cu care urmează a fi asigurat.

Potrivit dispoziţiilor art.473/4 al.(1) CPP RM, la evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată urmează să dea apreciere atât probelor prezentate de părţi, cât şi rapoartelor instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniu, urmând să verifice dacă în perioada de după 2018 sau îmbunătăţit sau nu condiţiile de detenţie.

Judecătorul de instrucţie făcând referire doar la spaţiu, care în speţă nu a fost încălcat, pripit a admis cererea condamnatului Popa Victor.

Reieşind din cele expuse, Colegiul penal reţine caracterul nemotivat şi contradictoriu a încheierii adoptate, motiv pentru care se va dispune casarea încheierii contestate cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeaşi instanţă, în alt complet de judecată.

Conducîndu-se de art.449 al.(1) pct.2) lit.d) CPP RM, Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi,

D E C I D E:

Admite recursul declarat de Directorul adjunct al Penitenciarului nr.6 Soroca Porcescu Dumitru împotriva încheierii Judecătoriei Soroca Sediul Central din 09.11.2023, prin care s-a admis plângerea condamnatului Popa Victor împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie, încheiere care se casează şi se dispune rejudecarea cauzei în instanţa de fond în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei, judecător Rotaru Ala

Judecător Burdeniuc Ruslana

Judecător Puşca Dumitru